

62011CJ0137

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

27. září 2012 (*1)

„Sociální zabezpečení migrujících pracovníků — Nařízení (EHS) č. 1408/71 — články 13 a 14c — Použitelné právní předpisy — Osoby samostatně výdělečně činné — Systém sociálního zabezpečení — Pojištění — Osoba vykonávající závislou činnost nebo nevykonávající žádnou činnost v členském státě — Samostatně výdělečná činnost vykonávaná v jiném členském státě — člen statutárního orgánu společnosti — Bydliště v jiném členském státě než je sídlo společnosti — Nařízení společnosti ze státu bydliště — Vnitrostátní pravidlo, podle kterého platí nevyvratitelná domněnka, že osoba vykonává výdělečnou činnost jako osoba samostatně výdělečně činná v členském státě, na jehož území se nachází sídlo společnosti — Povinné pojištění v systému sociálního zabezpečení pro samostatně výdělečné osoby tohoto státu“

Ve věci C-137/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím cour du travail de Bruxelles (Belgie) ze dne 11. března 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 21. března 2011, v řízení

Partena ASBL

proti

Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, K. Schiemann, L. Bay Larsen (zpravodaj), C. Toader a E. Jarašinas, soudci,

generální advokát: J. Mazák,

vedoucí soudní kanceláře: R. Šereš, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. března 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

—

za Partena ASBL M. Lauwers, avocate,

—

za Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA A. Moyaertsem a É. Piretem, avocats,

—

za belgickou vládu L. Van den Broeck a J.-C. Halleuxem, jako zmocněnci,

—
za Evropskou komisi V. Kreuschitzem a G. Rozetem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. června 2012,

vydává tento

Rozsudek

1

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 13 a 14c nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatnění systému sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatné výdělečné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. L 149, s. 2), ve znění nařízení Rady (ES) č. 1606/98 ze dne 29. června 1998 (Úř. věst. L 209, s. 1, dále jen „nařízení č. 1408/71“), a článku 21 SFEU.

2

Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Partena ASBL (dále jen „Partena“), pojišťovnou sociálního zabezpečení pro osoby samostatné výdělečné a společnosti Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA (dále jen „společnost Les Tartes de Chaumont-Gistoux“) ve věci vymáhání pojistného na sociální zabezpečení za období od prvního čtvrtletí roku 1999 do čtvrtého čtvrtletí roku 2007.

Právní rámec

Unijní právo

3

Osmý až jedenáctý bod odvodnění nařízení č. 1408/71 zní:

„vzhledem k tomu, že zaměstnané osoby a osoby samostatné výdělečné a jejich rodinné příslušníky pohybující se ve Společenství by měly podléhat systému sociálního zabezpečení pouze jednoho členského státu, aby se zamezilo souběhu použitelných vnitrostátních právních předpisů a složitostem, které by z toho mohly vyplývat;

vzhledem k tomu, že je třeba omezit, jak je to jen možné, počet a dosah případů, kdy osoba odchýlí od obecného pravidla podléhá souasně právním předpisům dvou členských států;

vzhledem k tomu, že k co nejúčinnějšímu zaručení rovnosti zacházení pro všechny pracovníky působící na území členského státu je vhodné jako obecné pravidlo stanovit, že se použijí právní předpisy členského státu, ve kterém dotyčná osoba vykonává zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost;

vzhledem k tomu, že v některých situacích, které odvodí jiná kritéria použitelnosti, je možné se od tohoto obecného pravidla odchýlit“.

4

Článek 13 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Obecná pravidla“, stanoví:

„1. S výhradou § 14c a 14f podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného státu. Tyto právní předpisy se určují v souladu s touto hlavou.

2. S výhradou § 14 až 17:

a)

osoba zamýšlená na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu nebo i když podnik nebo zaměstnavatel, který ji zaměstnává, má sídlo nebo místo podnikání na území jiného členského státu;

b)

osoba, která je samostatně výdělečně činná na území jednoho členského státu, podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu;

[...]“

5

§ 14a bod 2 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Zvláštní pravidla pro jiné osoby než námořníky vykonávající samostatnou výdělečnou činnost“, zní takto:

„Pravidlo uvedené v čl. 13 odst. 2 písm. b) se použije s výhradou těchto výjimek a zvláštností:

[...]

2) Osoba obvykle samostatně výdělečně činná na území dvou nebo více členských států podléhá právním předpisům členského státu, na jehož území má bydliště, vykonává-li nějakou část své činnosti na jeho území.

Nevykonává-li žádnou činnost na území členského státu, ve kterém má bydliště, podléhá právním předpisům členského státu, na jehož území vykonává svou hlavní činnost [...]

6

§ 14c uvedeného nařízení, nadepsaný „Zvláštní pravidla pro osoby souasně zamýšlené na území jednoho členského státu a samostatně výdělečně činné na území jiného členského státu“, stanoví:

„Osoba, která je souasně zamýšlena na území jednoho členského státu a samostatně výdělečně činná na území jiného členského státu, podléhá:

a)

s výhradou písmena b) právním předpisům členského státu, na jehož území vykonává závislou činnost nebo, pokud ji vykonává na území dvou nebo více členských států, právním předpisům [podle případu členského státu, na jehož území má podnik nebo zaměstnavatel sídlo nebo místo podnikání, na jehož území se nachází pobočka nebo stálé zastoupení podniku, nebo na jehož území má pracovník bydliště];

b)

v případech uvedených v příloze VII:

—

právním předpisem belského státu, na jehož území vykonává závislou činnost [...]

a

—

právním předpisem belského státu, na jehož území vykonává samostatnou výdělečnou činnost [...]"

7

Příloha VII nařízení č. 1408/71 uvádí výčet 18 případů kumulativního uplatnění právních předpisů dvou belských států, a sice situace, kdy osoba vykonává samostatnou výdělečnou činnost na území jednoho ze 17 belských států jmenovitě určených v této příloze a dále závislou činnost v jiném belském státě.

8

Příloha VII v bodě 1 uvádí:

„Pokud je osoba samostatně výdělečně činná v Belgii a vykonává závislou činnost ve kterémkoli jiném belském státě.“

Belgické právo

9

Podle belgického práva je uplatnění systému sociálního zabezpečení na osoby samostatně výdělečně činné upraveno zejména královským nařízením č. 38 ze dne 27. července 1967 o uplatnění systému sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné (Moniteur belge ze dne 29. července 1967), které bylo změněno zejména královským nařízením ze dne 18. listopadu 1996 o finančních a dalších ustanoveních o sociálním postavení osob samostatně výdělečně činných, na základě hlavy VI zákona ze dne 26. července 1996 o modernizaci systému sociálního zabezpečení a zajištění udržitelnosti zákonných důchodových systémů a článku 3 zákona ze dne 26. července 1996 o plnění rozpočtových podmínek pro belgickou účast v Hospodářské a měnové unii (Moniteur belge ze dne 12. prosince 1996, dále jen „královské nařízení č. 38“).

10

Článek 3 odst. 1 královského nařízení č. 38, obsažený v kapitole I a nadepsaný „Osobnost“, stanoví:

„Osobou samostatně výdělečně činnou se rozumí každá fyzická osoba, která vykonává v Belgii výdělečnou činnost, při níž není vázána pracovní smlouvou ani statutem.

Není-li prokázán opak, má se za to, že se na každého, kdo vykonává v Belgii výdělečnou činnost, z níž plynou příjmy uvedené v [některých ustanoveních zákona o dani z příjmů z roku 1992], vztahují podmínky uvedené v předchozím pododstavci.

Pro účely tohoto odstavce se výdělečná činnost považuje za vykonávanou na základě pracovní smlouvy, pokud se má při použití jednoho ze systémů sociálního zabezpečení pro zaměstnané osoby za to, že dotyčná osoba je z tohoto důvodu vázána pracovní smlouvou.

[...] pro osoby označené za členy statutárního orgánu společnosti nebo sdružení podléhajících belgické korporátní dani nebo belgické dani z příjmů nerezidentů platí nevratitelná domněnka, že se jedná o osoby vykonávající v Belgii výdělečnou činnost jako osoby samostatně výdělečně činné.“

11

Podle čl. 15 odst. 1 třetího pododstavce téhož královského nařízení mají společnosti společnou a nerozdílnou odpovědnost za placení pojistného člena svého statutárního orgánu.

12

Rozsudkem 176/2004 ze dne 3. listopadu 2004 arbitrážní soud, který se posléze stal ústavním soudem, prohlásil čl. 3 odst. 1 čtvrtý pododstavec královského nařízení č. 38 za protiústavní, zejména pokud jde o členy statutárních orgánů společností podléhajících belgické dani z právnických osob nebo belgické dani z osob, které nejsou rezidenty a které neřídí svou společnost ze zahraničí. Uvedený soud rozhodl, že pokud jde o členy statutárního orgánu, má tato domněnka, jelikož je nevratitelná, obecný a absolutní charakter, který je vzhledem k této osobám nepřiměřený, jelikož členovi statutárního orgánu, který ukončil činnost, brání v tom, aby mohl prokázat, že tuto činnost ukončil jinak než odstoupením nebo ukončením svých povinností vyplývajících z jeho postavení osoby samostatně výdělečně činné.

13

Naproti tomu uvedený soud nepovažoval čl. 3 odst. 1 čtvrtý pododstavec královského nařízení č. 38 za protiústavní v případě člena statutárního orgánu, kteří ze zahraničí řídí společnost, které mají sídlo v Belgii. Uvedený soud měl za to, že nevratitelnost domněnky může být považována za nezbytnou pro zajištění toho, aby se na takové členy statutárního orgánu vztahoval systém sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné z důvodu, že vnitrostátní orgán nedisponuje, pokud jde o takové osoby, informacemi a pravomocemi, které má v případě člena statutárního orgánu, kteří řídí společnost v Belgii.

14

Z tohoto rozsudku arbitrážního soudu plyne, že v současné době v belgickém právu zůstává domněnka nevratitelnou pro osoby, které řídí ze zahraničí společnost, která má své sídlo v Belgii, takže nezávisle na skutečném vykonávání této činnosti se na tyto osoby vztahuje v Belgii systém sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15

Společnost Les Tartes de Chaumont-Gistoux byla založena dne 17. dubna 1993.

16

Jelikož má tato společnost sídlo v Belgii, podléhá belgické korporátní dani.

17

Na valné hromadě dne 12. října 1995 p. Rombouts a p. Van Acker vlastnili každý obchodní podíl odpovídající polovině základního kapitálu společnosti. Valná hromada konaná dne 7. června 2000 a dne 7. června 2006 je potvrdila ve funkcích ředitelů na další období.

18

Pan Rombouts má od konce roku 1999 bydliště v Portugalsku.

19

Od ledna 2001 do července 2005 zde byl zaměstnán nebo pobíral dávky v nezaměstnanosti.

20

Předkládající soud uvádí, že p. Rombouts byl v Portugalsku osobou samostatně výdělečnou činnou od listopadu 2007, avšak poznamenává, že společnost Les Tartes de Chaumont-Gistoux tvrdí, že tato činnost byla zahájena v listopadu 2005.

21

Dne 28. května 2008 Partena doručila p. Romboutsovi a společnosti Les Tartes de Chaumont-Gistoux platební výměr na zaplacení částky 125696,50 eur odpovídající pojistnému, které p. Rombouts dlužil za období od prvního čtvrtletí roku 1999 do čtvrtého čtvrtletí roku 2007.

22

Společnost Les Tartes de Chaumont-Gistoux napadla tento výměr žalobou u Tribunal du travail (soud pro pracovní právní záležitosti) v Nivelles podanou dne 5. srpna 2008.

23

Rozsudkem ze dne 14. září 2009 prohlásil Tribunal du travail v Nivelles tuto žalobu za nepřijatelnou a poté ji rozsudkem ze dne 14. prosince 2009 prohlásil za opodstatněnou.

24

Partena podala proti tomuto rozsudku dne 29. ledna 2010 odvolání.

25

Během řízení Partena upřesnila, že jelikož měl p. Rombouts od 1. ledna 2001 v Portugalsku postavení zaměstnance, mělo se na něj belgický systém sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečnou činnou uplatňovat pouze doplňkově. Částka, kterou v souvislosti Partena vyžaduje, tedy činí 68317,61 eur navýšených o úroky namísto částky 125696,50 eur.

26

Společnost Les Tartes de Chaumont-Gistoux zpochybňuje tvrzení, že se na p. Romboutse vztahuje systém sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné v Belgii. Společnost tvrdí, že v rozsahu, v němž je účinkem čl. 3 odst. 1 čtvrtého pododstavce královského nařízení č. 38 použití belgických právních předpisů, je toto ustanovení v rozporu s unijním právem, a zejména s článkem 18 ES.

27

Za těchto okolností se cour du travail de Bruxelles rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1.

Může belgický stát pro účely použití článku 13 a následujících nařízení č. 1408/71, a konkrétně článku 14c tohoto nařízení, v rámci svých pravomocí, které jsou mu přiznány k vymezení podmínek pro uplatnění režimu sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné, považovat řízení společnosti, která podléhá daňové povinnosti v tomto státě, ze zahraničí za „výkon činnosti na svém území“?

2.

Je čl. [3 odst. 1 čtvrtý pododstavec nařízení č. 38] slučitelný s unijním právem [...] a zejména se svobodou pohybu a pobytu zaručenou článkem 21 [SFEU], pokud osobě, která má bydliště v jiném belgickém státě a žádá ze zahraničí společnost, která v Belgii podléhá daňové povinnosti, neumožňuje vyvrátit domněnku, že se na ni vztahuje systém sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné, zatímco belgický statutární orgán, který má bydliště v Belgii a nežádá společnost ze zahraničí, je oprávněn vyvrátit tuto domněnku a předložit důkaz, že nevykonává samostatnou výdělečnou činnost ve smyslu čl. [3 odst. 1 prvního pododstavce] královského nařízení č. 38?“

K předběžným otázkám

K první otázce

K příslušnosti

28

Belgická vláda se domnívá, že Soudní dvůr není příslušný k zodpovězení první otázky, jelikož tato implikuje, že je Soudní dvůr nucen vyložit čl. 3 odst. 1 čtvrtého pododstavce královského nařízení č. 38 a přezkoumat jeho slučitelnost s článkem 14c nařízení č. 1408/71.

29

K tomuto postačí konstatovat, že ze samotného znění této první otázky je jasné, že jejím účelem je výklad ustanovení unijního práva, v projednávaném případě článku 13 a následujících nařízení č. 1408/71, a nikoli výklad ustanovení vnitrostátního práva nebo posouzení jeho slučitelnosti s unijním právem.

30

Podle ustálené judikatury (viz zejména rozsudek ze dne 27. ledna 2011, Vandoorne, C-489/09, Sb. rozh. s. I-225, bod 25, a citovaná judikatura) je Soudní dvůr příslušný k tomu, aby

vnitrostátnímu soudu poskytl veškeré poznatky k výkladu unijního práva, které mu umožní posoudit služitelnost ustanovení vnitrostátního práva k rozhodnutí věci, která mu byla předložena.

31

Soudní dvůr je tedy příslušný k přezkoumání první otázky.

K přípustnosti

32

Belgická vláda tvrdí, že první otázka je nepřípustná z důvodu, že podání výkladu čl. 14c písm. b) nařízení č. 1408/71 je pro vyřešení sporu v povodním řízení irelevantní.

33

Na p. Romboutse totiž není namístě použít nevyvratitelnou domněnku, že podléhá belgickému systému sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné, stanovenou v čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci královského nařízení č. 38.

34

Úelem této domněnky je uplatnit systém sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné na členy statutárního orgánu, kteří žijí ze zahraničí společnosti, které mají sídlo v Belgii, a kteří v tomto státě nepoznávají coby členové statutárního orgánu žádné příjmy, přičemž uplatňují bezúplatnou povahu své funkce s cílem vyloučit existenci podmínky týkající se výkonu výdělečné činnosti, jíž podléhá použití tohoto systému.

35

Podle Belgické vlády však v období dotčeném v povodním řízení podléhal p. Rombouts belgické dani jakožto nerezident, jelikož vykonával činnost člena statutárního orgánu společnosti v souladu s čl. 2 odst. 1 písm. a), čl. 227 odst. 1 a čl. 228 odst. 1 zákona o daních z příjmů z roku 1992, ve spojení s článkem 16 smlouvy mezi Belgií a Portugalskem o zamezení dvojího zdanění a úpravě některých dalších otázek v oblasti daní z příjmů, podepsané v Bruselu dne 16. července 1969 (Recueil des traités des Nations unies, sv. 787, s. 4), pozměněnou dodatkovou dohodou podepsanou v Bruselu dne 6. března 1995 (Recueil des traités des Nations unies, sv. 2155, s. 76), která vstoupila v platnost dne 5. dubna 2001.

36

Belgická vláda dodává, že p. Rombouts nikdy nezpochyboval skutečnost, že podléhá belgické dani z příjmů a že jeho pojistné na sociální zabezpečení, jež je předmětem sporu v povodním řízení, bylo vypočteno na základě jeho příjmu člena statutárního orgánu společnosti, který byl zohledněn daňovou správou.

37

V důsledku toho ani p. Rombouts ani společnost Les Tartes de Chaumont-Gistoux nemohou podle belgické vlády uplatnit bezúplatnou povahu jeho funkce ke zpochybnění existence podmínky výkonu výdělečné činnosti.

38

K tomuto postačuje konstatovat, že ve svých písemných vyjádřeních belgická vláda vysvětlila, že

domněnka vyjádřená v čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci královského nařízení č. 38 nevratitelně stanoví, že se na členy statutárních orgánů společnosti vztahuje belgický systém sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné, „i když“ nepříznali žádný příjem plynoucí z této funkce.

39

To znamená, že podle samotné belgické vlády se tato domněnka uplatní i na členy statutárních orgánů společností, jako je člen statutárního orgánu dotčený v původním řízení, kteří v Belgii podléhají dani z příjmů nerezidentů, z důvodu jejich činnosti člena statutárního orgánu společnosti.

40

První otázka není tudíž irrelevantní, jelikož se týká čl. 14c písm. b) nařízení č. 1408/71.

41

První otázka je tudíž přípustná.

K věci samé

42

Úvodem je třeba poukázat na to, že předkládající soud vymezil spor, který mu byl předložen, tak, že se týká situace v obdobích, během nichž měl dotčený člen statutárního orgánu bydliště v Portugalsku a vykonával tam závislou činnost nebo tam nevykonával žádnou jinou činnost. Uvedený soud má za to, že pro toto období nařízení č. 1408/71 a jeho příloha VII patří nevyhnutelně uplatnění belgického systému sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné. Je třeba, aby Soudní dvůr omezil svůj přezkum na tuto jedinou situaci.

43

V této souvislosti je třeba mít za to, že podstatou první otázky předkládajícího soudu je to, zda unijní právo, zejména čl. 13 odst. 2 písm. b) a čl. 14c písm. b) nařízení č. 1408/71 a jeho příloha VII, brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 3 odst. 1 čtvrtý pododstavec královského nařízení č. 38, která umožňuje, aby v belgickém státě platila nevratitelná domněnka, že je na jeho území vykonávána činnost spočívající v řízení, z jiného belgického státu, společnosti podléhající dani v tomto prvním státě.

44

Touto otázkou se tak předkládající soud táže, v jakém rozsahu může belgický stát pro účely uplatnění svého systému sociálního zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné definovat místo výkonu činnosti dotčených pracovníků.

45

K tomuto je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je úelem ustanovení hlavy II nařízení č. 1408/71, kterými se určují právní předpisy, jež se použijí na pracovníky pohybující se v rámci Evropské unie, zejména to, aby dotčené osoby v zásadě podléhaly systému sociálního zabezpečení pouze jediného belgického státu, aby se tak zabránilo souběhu použitelných vnitrostátních právních předpisů a složitostem, které by z nich mohly vyplynout. Tato zásada je vyjádřena v čl. 13 odst. 1 tohoto nařízení (viz zejména rozsudek ze dne 12. června 2012,

46

Je rovněž třeba připomenout, že ustanovení nařízení ?. 1408/71 musejí být vykládána ve světle úřelů ?lánku 48 SFEU, kterým je příp?t k zavedení co možná nejúplnější svobody pohybu migrujících pracovníků (viz výše citovaný rozsudek Hudzinski a Wawrzyniak, bod 53).

47

Osmý bod odvodnění nařízení ?. 1408/71 zdrazuje, že zaměstnané osoby a osoby samostatné výdělečné by měly podléhat systému sociálního zabezpečení pouze jednoho členského státu. Devátý bod odvodnění téhož nařízení dodává, že je třeba omezit, jak je to jen možné, počet a rozsah případů, kdy osoba odchýlná od obecného pravidla podléhá souasně právním předpisům dvou členských států.

48

Podle desátého bodu odvodnění uvedeného nařízení je vhodné jako obecné pravidlo stanovit, že se použijí právní předpisy členského státu, ve kterém dotyčná osoba vykonává zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost. Jedenáctý bod odvodnění nařízení ?. 1408/71 stanoví odchylku od tohoto obecného pravidla pouze ve zvláštních situacích, které odvodují jiného hraničního úřovatele.

49

Ze struktury a systematiky nařízení ?. 1408/71 tak vyplývá, že úřovatel „místa výkonu“ zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti dotyčného pracovníka je hlavním kritériem pro účely určení jediné použitelné právní úpravy a že se od tohoto úřovatele lze odchýlit jen ve zvláštních situacích prostřednictvím takových podporných hraničních úřovatelů, jako jsou stát bydliště pracovníka, stát sídla podniku, který ho zaměstnává, nebo místo pobočky nebo stálého zastoupení podniku, nebo místo hlavní činnosti pracovníka, stanovená v ?l. 14 bodech 2 a 3, ?l. 14a bodech 2 a 3 a ?l. 14c písm. a) in fine nařízení ?. 1408/71.

50

Pokud jde o pojmy „zaměstnaná“ a „samostatné výdělečné“ ve smyslu ?lánků 13 a násl. nařízení ?. 1408/71, týkají se činností, za něž jsou jako takové označovány pro účely právních předpisů o sociálním zabezpečení členského státu, na jehož území jsou tyto činnosti vykonávány (viz zejména rozsudky ze dne 30. ledna 1997, de Jaeck, C-340/94, Recueil s. I-461, bod 34, a Hervein a Hervillier, C-221/95, Recueil s. I-609, bod 22).

51

Tyto pojmy se tak řídí, co se týče jejich obsahu, právními úpravami členských států, na jejichž území jsou zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti vykonávány.

52

Pro účely použití ?lánku 13 a násl. nařízení ?. 1408/71 tedy určení místa výkonu výdělečné činnosti pracovníka, které, jak vyplývá z desátého bodu odvodnění tohoto nařízení, zpravidla podmiňuje určení použitelné právní úpravy, předchází kvalifikace činnosti buď jako zaměstnání, nebo jako samostatné výdělečné činnosti.

53

Na rozdíl od pojmů „zaměstnaná“ a „samostatná výdělečná činnost“ musí být nicméně pojem „místo výkonu“ činnosti chápán tak, že se řídí nikoliv právními úpravami členských států, nýbrž právem unijním, a tudíž se na něj vztahuje výklad, který podává Soudní dvůr.

54

Kdyby se totiž tento pojem řídil i právními úpravami členských států, mohl by být určovatel, který představuje, předem navzájem si odporujících definic nebo výkladů ze strany dotčených členských států a vést v případě určité osoby ke kumulativnímu použití několika právních úprav na tutéž činnost. Taková kumulace by však mohla zatížit dotčenou osobu dvojnásobným pojistným na sociální zabezpečení pro tentýž příjem, a postihovala by tak pracovníka, který využil práva volného pohybu, které je zakotveno unijním právem, což by tudíž bylo ve zjevném rozporu s cíli nařízení č. 1408/71.

55

Jak Soudní dvůr již rozhodl ohledně čl. 14d odst. 2 uvedeného nařízení, ukládá toto ustanovení členským státům povinnost nezacházet s pracovníky podléhajícími ustanovením čl. 14c písm. b) téhož nařízení způsobem, který by je diskriminoval ve srovnání s pracovníky, kteří vykonávají veškeré činnosti v jediném členském státě (viz rozsudek ze dne 9. března 2006, Piatkowski, C-493/04, Sb. rozh. s. I-2369, bod 27).

56

Pro účely výkladu pojmu „místo výkonu“ jakožto pojmu unijního práva je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je třeba význam a dosah pojmů, které unijní právo nijak nedefinuje, určit v souladu s jejich obvyklým smyslem v běžném jazyce, s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém jsou použity, a cílům, které sleduje právní úprava, jejíž jsou součástí (viz zejména rozsudek ze dne 10. března 2005, easyCar, C-336/03, Sb. rozh. s. I-1947, bod 21 a citovaná judikatura).

57

V této souvislosti musí být pojem „místo výkonu“ činnosti chápán podle primárního významu použitých výrazů jako pojem označující místo, kde ve skutečnosti dotčená osoba provádí úkony související s touto činností.

58

Dotčená vnitrostátní ustanovení tím, že stanoví, že pro osoby označené za členy statutárního orgánu společnosti nebo sdružení podléhající belgické korporátní dani nebo belgické dani z příjmů nerezidentů platí nevratitelná domněnka, že se jedná o osoby vykonávající v Belgii výdělečnou činnost jako osoby samostatné výdělečné činné, tak mohou vést k definici místa výkonu činnosti, které neodpovídá místu, které vyplývá z předcházejícího bodu tohoto rozsudku, a být tak v rozporu s unijním právem.

59

I když platí, že se unijní právo nedotýká pravomoci členských států upravit si svůj systém sociálního zabezpečení a že je v případě neexistence harmonizace na úrovni Společenství v cíl právních předpisů každého dotčeného členského státu určit podmínky práva nebo povinnosti stát se osobou pojištěnou v systému sociálního zabezpečení, je nicméně důležité, aby dotčený

Polenský stát při výkonu své pravomoci dodržoval unijní právo (viz zejména výše citovaný rozsudek Piatkowski, body 32 a 33).

60

Jak tvrdí belgická vláda, domněnka dotčená v původním řízení může zajistě zabránit podvodům v oblasti sociálního zabezpečení spočívajícím ve vyhýbání se povinnému placení pojistného na sociální zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné prostřednictvím umělého přemístění činnosti klena statutárního orgánu společností usazených v Belgii. Dotčená vnitrostátní právní úprava nicméně tím, že propůjčuje této domněnce nevyvratitelnou povahu, překračuje meze toho, co je nezbytně nutné k dosažení tohoto legitimního cíle boje proti podvodům, jelikož tak obecně brání tomu, aby dotyční pracovníci mohli u vnitrostátního soudu podat důkaz o tom, že se místo výkonu jejich činnosti skutečně nachází na území jiného polského státu, kde ve skutečnosti provádějí úkony související s touto činností.

61

Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že unijní právo, zejména čl. 13 odst. 2 písm. b) a čl. 14c písm. b) nařízení č. 1408/71 a jeho příloha VII, brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava v původním řízení, v rozsahu, v němž umožňuje, aby v polském státě platila nevyvratitelná domněnka, že je na jeho území vykonávána činnost spočívající v řízení, z jiného polského státu, společnosti podléhající dani v tomto prvním státě.

Ke druhé otázce

62

S ohledem na odpověď danou na první otázku není namístě se zabývat druhou otázkou.

K nákladům řízení

63

Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníky řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Unijní právo, zejména čl. 13 odst. 2 písm. b) a čl. 14c písm. b) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatnění systému sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1606/98 ze dne 29. června 1998, a příloha VII uvedeného nařízení, brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava v původním řízení, v rozsahu, v němž umožňuje, aby v polském státě platila nevyvratitelná domněnka, že je na jeho území vykonávána činnost spočívající v řízení, z jiného polského státu, společnosti podléhající dani v tomto prvním státě.

Podpisy.

(*1) Jednací jazyk: francouzština.